

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/8/2019
Identifikačné číslo spisu:	8216200686
Dátum vydania rozhodnutia:	13.08.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:8216200686.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Prima banka Slovensko, a.s., so sídlom v Žiline, Hodžova 11, IČO: 31 575 951, proti žalovanému Q. Q., bývajúcemu v O. o zaplatenie 1.962,32 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 5C/50/2016, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 28. júna 2018 sp. zn. 20Co/144/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanému nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobou podanou na Okresnom súde Bardejov dňa 11. februára 2016 sa žalobkyňa domáhala voči žalovanému zaplatenia istiny úveru vo výške 1.962,32 €, úroku z úveru vo výške 101,96 € ku dňu predčasnej splatnosti úveru (kapitalizovaný úrok), úroku z omeškania vo výške 1,16 € ku dňu predčasnej splatnosti (kapitalizovaný úrok z omeškania), zaplatenia úroku 12,90 % ročne zo sumy 1.962,32 € od 7. októbra 2013 do zaplatenia, a úroku z omeškania vo výške 5 % ročne z nezaplatenej istiny 1.962,32 € a nezaplatených úrokov 101,96 € od 7. októbra 2013 do zaplatenia, a náhrady trov konania.

2. Okresný súd Bardejov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 11. júla 2017 č.k. 5C/50/2016-91 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu vo výške 2.065,44 € s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 2.064,28 € od 7. októbra 2013 do zaplatenia do troch dní od právoplatnosti rozsudku (I.), v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (II.) a žalobkyni priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 44,06 % (III.). Rozhodnutie odôvodnil tým, že z vykonaného dokazovania súd zistil, že žalobkyňou uplatnený nárok vyplýval zo Zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX uzavretej medzi žalobkyňou ako veriteľom a žalovaným ako dlžníkom dňa 7. marca 2013. Charakterom išlo o zmluvu o spotrebiteľskom úvere, ktorá mala všetky náležitosti podľa ustanovenia § 9 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch. Z vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že nesplatená istina ku dňu podania žaloby, resp. vyčíslená ku dňu predčasnej splatnosti úveru bola 1.962,32 €, nesplatené úroky z úveru vo výške 101,96 € ku dňu predčasnej

splatnosti a úroky z omeškania v zákonnej výške vyčíslené ku dňu kapitalizácie, t.j. k 6. októbru 2013 vo výške 1,16 €. Súd prvej inštancie posúdil tento nárok žalobkyne za dôvodný. Taktiež za dôvodný považoval nárok uplatnený žalobkyňou, ktorým sa domáhala zaplata zákonného úroku z omeškania vo výške 5 % p. a. zo sumy 2.064,28 € od 7. októbra 2013 do zaplata. Súd prvej inštancie zamietol žalobu v časti, v ktorej sa žalobkyňa domáhala zaplata zmluvného úroku 12,90 % ročne z istiny 1.962,32 € od 7. októbra 2013 do zaplata z dôvodov, že žalobkyňa ako veriteľ nemôže oprávnené požadovať od žalovaného ako dlžníka zmluvné úroky aj po splatnosti úverovej istiny. Po vyhlásení celého úveru za splatný dňom 6. októbra 2013 sa istina úveru ďalej zmluvne neúročí, žalobkyni prislúchajú len úroky z omeškania. Výplýva to z podstaty zmluvného úroku, ktorá je odplatou za používanie finančných prostriedkov, ktoré sa poskytujú dlžníkovi do doby splatnosti. Žalobca zosplatnil úver. Vyhlásením predčasnej splatnosti úveru, písomným oznámením banky došlo k zániku zmluvného vzťahu. Rozsudok napadla žalobkyňa odvolaním.

3. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 28. júna 2018 sp. zn. 20Co/144/2017 rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II. a III., ktorým súd žalobu v prevyšujúcej časti zamietol a žalobkyni priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 44,06 %, ako vecne správny potvrdil, stranám sporu nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie vychádzal zo skutkového stavu, ktorý má oporu vo vykonanom dokazovaní, vec správne právne posúdil v časti napadnutých výrokov a presvedčivo reagoval so zohľadnením na okolnosti prípadu na procesné prostriedky strán sporu, nezostali nezodpovedané žiadne otázky strán sporu. Nestotožnil sa s názorom žalobkyne o tom, že nárok na zaplata úroku trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov až po ich vrátenie, teda aj po predčasnom zosplatnení úveru. Uviedol, že Dohoda o platení úrokov za úver aj po splatnosti spôsobuje, že takéto úroky v skutočnosti navyšujú cenu za užívanie finančných prostriedkov za obdobie do dohodnutej alebo predčasne vyvolanej doby splatnosti a zneisťujú sankčný mechanizmus úrokov z omeškania. Dohoda, podľa ktorej má spotrebiteľ popri úrokoch z omeškania, prípadne ďalších sankciách platiť po splatnosti pohľadávky aj úroky za poskytnutie úveru do zaplata úveru, spôsobuje značnú nerovnováhu ku škode spotrebiteľa, predstavuje značné zhoršenie postavenia spotrebiteľa oproti zákonnému pravidlu, ktoré chráni spotrebiteľa v úverových vzťahoch pred nadmerným navýšením dlhu oproti výške úveru. Odvolací súd poukázal, že niet kogentnej úpravy o úrokoch popri úroku z omeškania. Zákon reguluje úroky za úver bez časovej úpravy, a preto dohoda o takýchto úrokoch je odklonom od dispozitívnej úpravy a je nielen v neprospech spotrebiteľa, ale vyvoláva hrubú nerovnováhu v neprospech slabšej zmluvnej strany. V danej právnej veci žalobca pristúpil k zosplatneniu celého úveru ku dňu 6. októbra 2013, teda týmto dňom sa stal splatný celý úver, zo strany žalobcu došlo k určeniu lehoty predčasnej konečnej splatnosti úveru a odvolací súd preto dospel k záveru, že žalobcovi vznikol nárok na úroky z úveru iba do dňa 6. októbra 2013, potom už nastupuje režim platenia úrokov z omeškania. Obdobný názor je vyslovený aj v rozhodnutiach Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 29.10.2014 sp. zn. 5Co/223/2014, Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3Co/85/2013 zo dňa 25.10.2013, Krajského súdu v Prešove sp. zn. 4Co/83/2013 zo dňa 07.05.2014, Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 22.02.2017 sp. zn. 5Co/407/2016.

4. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie s tým, že jeho prípustnosť vyvodzovala z § 421 ods. 1 písm. b/ zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), keďže rozhodnutím odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie a rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Dovolateľka má za to, že úrok z poskytnutého úveru je odplatou za poskytnuté peňažné prostriedky a nárok na túto odplatu trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov až po ich vrátenie. Keďže (zmluvne dojednaný) úrok a (zákonný) úrok z omeškania sú dva odlišné právne inštitúty, ktoré plnia rozdielny účel, sú veriteľom uplatniteľné popri sebe bez ohľadu (a to skôr vzhľadom) na porušenie povinností dlžníka v rámci úverovej zmluvy a následné predčasné zosplatnenie dlhu dlžníka. Z uvedených dôvodov jej dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré spočíva na nesprávnom posúdení veci. Navrhla, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu, ako aj súdu prvej inštancie v napádanom rozsahu (zmluvný úrok 12,90 % ročne z istiny 1.962,32 € od 7. októbra 2013 do zaplata) zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací [§ 35 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“)], po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 2 písm. b/ CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je potrebné odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (§ 447 písm. c/ CSP). Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

8. Citované ustanovenie obmedzuje prípustnosť dovolania pre nesprávne právne posúdenie vecí tzv. majetkovým cenom (ratione valoris). Limituje prípustnosť dovolania určením výšky sumy, ktorá má byť predmetom dovolacieho prieskumu, pričom túto výšku viaže na desaťnásobok minimálnej mzdy vo všetkých sporoch, ktorých predmetom je peňažné plnenie. Výnimku predstavujú spory s ochranou slabšej strany, keď, vychádzajúc z koncepcie zvýšenej ochrany týchto definovaných subjektov, je majetkový cenový znížený na dvojnásobok minimálnej mzdy, aby v týchto sporoch bola ponechaná možnosť dovolacieho prieskumu i pri nižších sumách plnenia. To znamená, že pokiaľ je dovolaním napadnutý výrok rozhodnutia odvolacieho súdu o peňažnom plnení, je dovolací prieskum pre nesprávne právne posúdenie vecí možný, len ak peňažné plnenie prevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy, resp. v sporoch s ochranou slabšej strany dvojnásobok minimálnej mzdy. K príslušenstvu pohľadávky (najčastejšie k výške úrokov, úrokov z omeškania, poplatku z omeškania, priznaným trovám konania) sa však pri určení výšky predmetu sporu neprihliada. Ak sa však predmetom dovolacieho konania stáva len toto príslušenstvo, prípustnosť dovolania sa odvíja od rovnakých limitov ako pri uplatnenej pohľadávke (istine), avšak s tým rozhodujúcim rozdielom, že dovolací súd bude majetkový cenový skúmať k času podania dovolania, t.j. začiatku dovolacieho konania.

10. I keď v preskúmvanej veci išlo o tzv. spotrebiteľský spor, teda spor s ochranou slabšej strany, pre posúdenie prípustnosti dovolania neprichádzalo do úvahy uplatnenie nižšieho majetkového cenzu, t.j. dvojnásobku minimálnej mzdy v zmysle § 422 ods. 1 písm. b/ CSP. Účelom zníženia majetkového cenzu v sporoch s ochranou slabšej strany je totiž podľa dôvodovej správy k CSP zvýšená procesná ochrana slabšej strany, ktorou je v spotrebiteľskom spore spotrebiteľ. Táto zvýšená procesná ochrana spočíva v sprístupnení dovolania i pri nižšej sume peňažného plnenia. Znížený majetkový cenzu sa teda v spotrebiteľskom spore uplatní, ak je dovolateľom neúspešný spotrebiteľ. Pokiaľ je však dovolateľom neúspešný dodávateľ, pre posúdenie prípustnosti dovolania platí majetkový cenzus vo výške desaťnásobku minimálnej mzdy. Táto interpretácia neodporuje princípu rovnosti zbraní, pretože je

všeobecne známou skutočnosťou, že rovnosť subjektov je v určitých sporoch (vzhľadom na postavenie strán) len fikciou, na ktorú zákonodarca v CSP reagoval tzv. pozitívnou diskrimináciou, t.j. osobitnou právnou úpravou sporov s ochranou slabšej strany. Za takéto spory sa považujú spotrebiteľské spory, antidiskriminačné spory a individuálne pracovné spory (§ 290 až § 323 CSP), pričom slabšou stranou v nich je spotrebiteľ, zamestnanec a diskriminovaný. Ochrana slabšej strany spočíva v tom, že sa jej priznáva viac práv za účelom docelenia rovného postavenia s druhou stranou sporu, a teda dôsledného naplnenia princípu rovnosti zbraní.

11. Najvyšší súd vysvetlil použitie majetkového cenzu vo svojom rozhodnutí uverejnenom v Zbierke stanovisk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 29/2019, v ktorom uviedol, že znížený majetkový cenzus (§ 422 ods. 1 písm. b/ CSP) sa v spotrebiteľskom spore uplatní, ak dovolateľom je neúspešný spotrebiteľ. Pokiaľ je však dovolateľom neúspešný dodávateľ, pre posúdenie prípustnosti dovolania platí majetkový cenzus vo výške desaťnásobku minimálnej mzdy (zhodne rozhodol najvyšší súd aj vo veci 6 Cdo 191/2018, 6 Cdo 42/2018, 4 Cdo 186/2018, 7 Cdo 216/2018, 1 Cdo 263/2018, 5 Cdo 158/2018).

12. So zreteľom na uvedené najvyšší súd dovolanie žalobkyne podľa § 447 písm. c/ CSP ako neprípustné odmietol.

13. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa § 453 ods. 1 CSP tak, že žalovanému ich náhradu nepriznal, pretože aj keď výsledok dovolacieho konania obdobný jeho zastaveniu zavinila žalobkyňa (§ 256 ods. 1 CSP), žalovanému žiadne preukázané trovy dovolacieho konania nevznikli.

14. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.